

# Ho diu la Bíblia

A cura de Manel Morgades i Rosell

El Llibre dels Salmes, és un dels més visitats de l'Antic Testament. Ho és perquè la tradició monàstica el té com a base de la pregària diària - Litúrgia de les Hores- i àdhuc pels cristians que es reuneixen per pregar. Des del punt de vista del lector, és un llibre atractiu per la seva estructura poètica, amb una col·lecció de cent-cinquanta poemes de temàtica molt diversa. El Salm que he triat per aquest temps pasqual és una lloança al Déu Creador i "jardiner" del món. La Pentecosta és un temps de renaixença per als cristians. Amb el mateix esplendor, també reneix la natura.

LLOANÇA A DÉU. Sl.65, 5-14

Feliç aquell que tu esculls  
per a entrar a viure en els teus atris!  
Ens saciarem dels béns de casa teva,  
dels dons sagrats del teu temple.  
Déu, salvador nostre,  
tu ens respons amb prodigis de bondat;  
ets l'esperança de tota la terra  
i dels mars més llunyans.  
Amb la teva força plantes les muntanyes,  
cenyit com un valent;  
apaivagues el bramul de la mar,

el bramul de les onades  
i els avalots dels pobles.  
Els habitants de la terra s'esglaien  
quan veuen els teus prodigis;  
tu omplis de goig  
les portes de l'aurora i del crepuscle.  
Vetlles per la terra i la regues,  
l'enriqueixes a mans plenes:  
el rierol de Déu desborda d'aigua!  
Prepares els sembrats fecundant la terra,  
amarant els seus solcs,

desfent-ne els terrossos,  
ablanint-la amb els xàfecs  
i beneint el que hi germina.  
Corones l'anyada amb l'abundor que ve del cel,  
la fertilitat regalima de la teva carrossa.  
Regalima l'herbei de l'estepa,  
s'engalanen els turons,  
les prades es vesteixen de ramats,  
les valls, cobertes de blat,  
aclamen joioses i canten.

## Garbellant

A cura de M. Teresa Quintana i Capdevila

### SANT JORDI

Primavera desplegada,  
tendres flors enmig dels Prats,  
canta l'aigua regalada,  
creix l'espiga dels sembrats

Benvingut cucut,  
guarnit d'Al-leluia.

Noble Terra Catalana  
que trepitges el dragó,  
nostre Poble s'engalana  
festejant el seu Patró.

Benvingut, cucut,  
guarnit d'Al-leluia.

Per Sant Jordi: poesia,  
esclat roig quan neix el sol,  
verdors, roses, alegria,  
refileigs de rossinyol.

Benvingut, cucut,  
guarnit d'Al-leluia.

Per Sant Jordi: fem sardana,  
que és la dansa de l'amor.  
Si s'eixampla, més ufana,  
Si s'apinya, més ardor.

Benvingut, cucut,  
guarnit d'Al-leluia.

Oreig d'abril:  
Roja poncella.  
Galant gentil:  
Lliure donzella



P. Jordi M. Bou  
Monjo de Poblet

### EL RETAULE MAJOR DE LA VILA D'ARBECA

Deia Mn. Blasi Quintana, canonge de cal Teresí en un article al programa de la Festa Major del 2003 que ignorava l'any de la construcció del retaule Major dedicat a St. Jaume, doncs bé ara ja sabem la data i l'autor de dit retaule.

Hem trobat a l'Arxiu de Protocols de Barcelona una època del 1700 signada per Jeroni Escarabatxeres per a la realització del retaule major de l'església parroquial de la vila d'Arbeca pel preu de 1900 lliures.

Jeroni Escarabatxeres pertanyia a una nissaga de fusters, tallistes i escultors barcelonins del segle XVII i XVIII i el seu avi que també es deia Jeroni era originari de Sallent.

Deixeu-me que posi en paraules de Joan Yeguas la descripció de dita carta de pagament que en fa en un article a la revista Urtx de Tàrrrega en el número 18

d'enguany:

"... A través d'una època de pagament, signada el 24 de juny de 1700, sabem que el retaule major de l'Església d'Arbeca és obra de Jeroni Escarabatxeres. L'època també informa que l'obra ja estava feta en aquella data, que ja s'havia portat i col·locat a lloc. El preu total era de 1900 lliures, de les quals l'escultor n'havia cobrat 1.350. Escarabatxeres rep l'últim pagament (550 lliures) de mans de Josep Soldevila, pagés representant del consell de la vila arbequina. La vila s'havia endeutat amb un censal mort de 581 lliures, per tal d'acomplir els compromisos acordats en el contracte. El censal mort fou signat davant el mateix notari (Francesc Serra) el 25 de març de 1700 i fou dipositat a la taula de canvi de Barcelona el 19 d'abril del mateix 1700. Els diners foren deixats per Joan Ballester, prevere beneficiat a la capella del palau episcopal de Barcelona. ..."

El 1737 es pagaren 1.300 lliures per daurar-lo.

El 23 de març de 1857, el regent Francesc Batiste sol·licita permís a Tarragona per fer reformes a l'altar major per un import de 600 rals i en data 31 de març li ho fou concedit.

Les dites reformes foren encarregades al pintor i daurador de Barcelona Felip Pascual Compte en data 30 de setembre de 1857. Trobem un albarà a l'Arxiu Parroquial signat pel mateix F. Pascual de 4000 rals: "...Por recomponerle Altar Mayor y pintar el prebisterio, hacer un tabernáculo y arreglar S. Jayme."

El retaule barroc fou cremat el 1936 i ara en el seu lloc s'hi pot contemplar l'actual d'estil modern construït els anys 60 per l'escultor de Bellpuig Jaume Perelló.

Josep M<sup>a</sup> Sans i Gené



# aigua viva

Parròquia de Sant Jaume, d'Arbeca

Núm. 61. Pasqua 2006

## Ara i aquí

### EN EL RECORD

El dia 3 de gener d'enguany va morir a la ciutat de Jerusalem Sor Ma. Rosa Perejoan Sumalla, monja franciscana missionera de Maria i filla il·lustre de la vila d'Arbeca.

Les singulars característiques i els diversos aspectes de la seva vida demanen que, avui i aquí, en les pàgines de l'AIGUA VIVA li dediquem un record agraït i emocionat ja que ella en la seva brillant trajectòria com a religiosa missionera i com a mestra de l'art de la pintura ha honorat el nom de la seva Congregació i el del poble que la va veure néixer; tenint present que en el transcurs de la seva vida itinerant sempre es va enorgullir dels seus orígens arbequins deixant ben alt el nom de la nostra parròquia i el del nostre poble.

Sor Ma. Rosa va néixer a Arbeca el dia 8 d'abril de 1922 a la casa que els seus pares Ramon Perejoan i Maria Sumalla tenien a l'Avinguda dels Portals nº 28. Fou batejada el dia 15 del mateix mes a la parroquial de Sant Jaume. La seva infantesa i adolescència les va viure a Arbeca. En la seva primera joventut va estar-se llargues temporades a França, on residia un germà seu sacerdot, Mn. Francesc.

El 9 d'agost de 1948 ingressa al noviciat que les Franciscanes de Maria tenen a Pamplona seguint l'exemple de la seva germana gran, la Teresa, que ja ho havia fet anteriorment i, en aquella data, exercia de missionera al Perú.

Tres anys de noviciat i al juliol del 1951 fa la professió temporal a la casa de la Congregació a Pamplona.

Monja professa és destinada a la missió que les Franciscanes tenen a Madagascar, i allà a Tananarive, capital de l'illa, emet els vots perpetus el 19 de març del 1954.

Després d'exercir eficaçment una obra humanitària i apostòlica entre una població de les més necessitades del

planeta, en la qual hi deixa esqueixos de la seva vida i de la seva salut, a principis del 1964 la traslladen a París on hi passa una temporada per poder refer les seves forces i la seva malmesa salut. Després d'aquest indispensable període de recuperació a finals del mateix any és destinada al Líban, a la casa que la Congregació té a Beirut.

En el decurs dels vint anys de permanència en aquell país va patir els estralls d'una guerra encesa per les confrontacions ètniques i religioses entre jueus i musulmans

que, amb massa freqüència, sacsegen el Pròxim Orient. El seu convent estava situat a la línia de foc entre els dos bàndols; raó per la qual estaven patint una forta tensió augmentada pel fet de no poder-se moure del país.

L'any 1982, en entrar els jueus al Líban, va quedar oberta la frontera sud del país i va ser llavors quan fou destinada a Jerusalem, al convent situat a la zona musulmana de la ciutat, prop de la històrica Porta de Damasc.

La missió de les franciscanes i en particular la de Sor Ma. Rosa, que amb el temps esdevindria superiora de la Comunitat, es va desenvolupar entre el servei d'acollida i de guiatge als nombrosos pelegrins cristians que visiten els Sants Llocs de Terra Santa i en convertir el seu Convent en un centre d'irradiació del testimoni cristià davant del judaisme i de l'islam; en aquest aspecte apostòlic rau el motiu principal de la presència

de la missió franciscana a la Ciutat Santa.

Encara resta, però, la vessant artística concretada en la iconografia religiosa, en la qual excel·leix de tal manera que les seves icones són celebrades arreu del món. Segons ella mateixa definia el caire de la seva obra:

"Una icona és una visió artística en funció de la fe que Sant Pau defineix com a **visió de l'invisible**(...). La icona és una bella obra d'art que ens porta més enllà del seu valor artístic, cap a la veritat que representa i que és

*la seva bella*s fonamental(...). *No veus un rostre bonic* sinó *el seu interior, la seva espiritualitat*(...). *No ets tu, és Déu qui fa la icona*( ...). *Això explica que una icona mai no se signi ja que només és un instrument en mans de Déu*(...)."

(La imatge d'aquesta portada,"*La Verge de la Tendresa*", és obra de les seves privilegiades mans)

Som conscients que no és possible d'encabir d'una manera adequada, en aquest espai tan limitat, tota la trajectòria espiritual i humana d'aquesta missionera franciscana; però en publicar aquestes breus notes biogràfiques hem pretès de voler honorar

## Es fa saber ...

### PARRÒQUIA

#### Demografia (període de Nadal a Pasqua)

**Baptismes:**
16-04-06 Clara Perera Miret
23-04-06 Albert Bonet Cau
23-04-06 David Serra Pulido

**Casaments:**
25-03-06 Sílvia Perera Vall, d'Arbeca amb Marc Lana Mir, de les Borges Blanques.

**Exèquies:**
15-01-06 Josep Alcàntara Arellano, 84 anys
17-01-06 Àngels Mallèn Millan, 86 anys
18-01-06 Teresa Aluja Meda, 71 anys
29-01-06 M. Dolors Moyà Duch, 50 anys
07-02-06 Petru Chereches, 52 anys
22-02-06 Josep M Carnicé Sans, 74 anys
28-02-06 Rosa Cambray Sabartés, 77 anys
03-03-06 Maria Bonet Pont, 88 anys
13-03-06 Rosa Boldú Tàsies, 68 anys
16-03-06 Herminia Serra Roset, 84 anys
31-03-06 Brígida Miquel Tilló, 100 anys
10-04-06 Angelina de Francisco Suescun, 90 anys

### Acció Pastoral

**Culte:**

- Aquest any les misses de la Candelera i de la Benedicció dels Fruits han tingut una major assistència. Potser hi ha influït l'hora de les 7 de la tarda, que és l'hora de la vespertina durant l'hivern. Cal dir el mateix del dimecres de Cendra.
- El Viacrucis durant la Quaresma continua amb l'assistència minsa, però acceptable i participativa en els cants.
- El dia 8 de febrer, la nostra Església acollí un Funeral amb ritu ortodox. Van ser les Exèquies del nostre veí romanès Petru. Com diu la publicació repartida per les cases de la Vila “Arbeca ara”, l'Estat espanyol té acords de cooperació amb l'església catòlica, l'evangelista, la musulmana i la jueva, però no amb l'ortodoxa. Si més no, l'església catalana sí que coopera amb l'ortodoxa, oferint –“de facto” les seves esglésies per diferents celebracions de Culte. Fa temps que a la nostra parròquia es celebren batejos particulars i, per a tota la comarca, la Pasqua ortodoxa. Les exèquies de Petru han estat les primeres. Tant de bo! no hi hagi cap més ocasió... Des d'aquí tornem a donar el condol a la família.
- Un arbequí de fora Vila ha ofert a la nostra Parròquia una imatge de Sant Crist (de 1m x 1,80) del segle passat. Com que ja en tenim tres a l'església, es va pensar en l'ermita de Santa Caterina i es comunicà el “suggeriment” a l'alcaldessa. De moment es guarda al Baptisteri, tot esperant un possible acord formal entre el Consell Parroquial i el Municipal.

la memòria d'aquesta arbequina eminent que ha estat Sor Ma. Rosa Perejoan Sumalla; dona de gran personalitat, poliglota, mestra de la iconografia religiosa i per sobre de tot missionera apostòlica, testimoni vivent de la fe en el Senyor Jesucrist.

#### Antoni Pau Sans

Gràcies a la Sra. Anna Ma. Rovira per la generosa aportació de dades biogràfiques.

**Catequesi:**

- Pensem que a molta gent interessarà una informació concreta sobre l'organització de la Catequesi parroquial d'infants i adolescents. Tenim 9 seccions amb 9 catequistes, i un total de 71 inscrits. Es fan dos cursos de preparació a la 1ª comunió, i dos, a la confirmació. El primer curs de la 1ª comunió el donen les catequistes M. Dolors Anguera i Teresina Fallada. El segon, Teresina Esqué, Teresina Vidal i Anna M. Rovira. El primer curs de confirmació va a càrrec de M. Teresa Dalmau i Ramona Dalmau. I el segon, de Concepció Motlló i Carme Llovera. Recordem que, últimament, es va reduir la Catequesi, de nou a quatre cursos: es va passar d'una catequesi cíclica a una sacramentària, donades les dificultats de mantenir, amb dignitat i eficàcia, els nou cursos d'una catequesi sistemàtica i continuada...
- Dues catequistes de confirmació han demanat a Mn. Anton, de tenir un intercanvi a la seva secció: es va parlar del que representa per a un adolescent tenir fe dins la societat d'avui. Hi hagué preguntes, amb les corresponents respostes. La impressió mútua va ser bona.
- Aquest curs, la Catequesi d'Adults ha tingut més regularitat. L'assistència, la de costum: unes 15 persones. Els temes, els del Secretariat Interdiocesà de Catalunya i Balears, publicats per disposició del Concili de la Tarraconense.
- Com a labor catequètica, cal considerar la xerrada quaresmal que ens va donar Mn. Antoní Constantí amb el tema “Litúrgia, espiritualitat i vida cristiana en la Quaresma”. Ens va dir coses molt interessants en una visió global, que tots els assistents van admirar i agrair.

**Càritas:**

- Els dies 26 de desembre i 3 de gener es portaren a la Casa Diocesana de Transeünts i a la Residència “L'Olivera” de Vallbona de les Monges, respectivament, els aliments i material de neteja recollits a les vigílies de Nadal.
- S'ha rebut un avís de Càritas Diocesana: no poden rebre més roba usada, car n'estan saturats. Ens diuen que mirem de donar-li sortida a nivell arxiprestal; però sembla que això ens resultarà més difícil. El que no es pot fer és admetre qualsevol roba usada; només la que estigui en molt bon estat podria quedar dipositada al rober parroquial.
- El 28 de gener es va celebrar el “Sopar de la Fam”, amb la col·laboració de diferents entitats locals. Sense demanar-ho, cada any la Regidoria de Benestar Social ens dona una part dels beneficis per a la nostra Càritas.
- Càritas, a més de dues reunions internes, ha assistit a altres dues reunions amb l'Associació de Dones i el Consell Comarcal, de cara a la celebració d'una Trobada i Mostra Intercultural amb els nostres immigrants arbequins, També un grup de romanesos van demanar de fer una reunió, a soles, a l'Abadia. Totes les reunions, però, han demostrat que la situació és complexa i ha de fer el seu curs de maduració. Com que es vol fer un bon servei, caldrà esperar...
- Consell i Voluntariat parroquials:**
- Aquest primer trimestre de l'any no s'ha reunit el Consell

Parroquial, però tot el Voluntariat ha seguit constant en les seves tasques. Hi ha uns serveis més visibles, i altres que passen més desapercbuts. No cal dir que tots tenen el mateix valor, i tots són prou necessaris per a la comunitat, la qual els ha d'agrair amb la mateixa intensitat.

**Corals:**

- En caure Cap d'Any en diumenge, enguany es va fer el Concert de Nadal, com abans, el mateix dia de Reis. Les dues Corals – sobre tot la Infantil – tingueren les mateixes dificultats de sempre per a fer els assajos en dies semi-festius. Nervis per a la direcció..., però, finalment, el concert, amb resultat satisfactori.
- Aquest any els cantaires de “L'Harmonia” van suspendre el “sopar de Sant Antoni”, en senyal de dol per la mort d'Antoni Munné, esdevinguda – com ja vàrem informar – el 15 de desembre últim.
- Les dues darreres actuacions de la Coral dels grans van tenir com a data el 25 de març, en el casament de Sílvia Perera Vall, filla de dos cantaires, i el 16 d'abril, en el Concert de Caramelles.
- Economia i Obres:**
- La col·lecta, reforçada amb dos donatius particulars, per a MANS UNIDES, dins la campanya contra la fam en el món, fou de 873,23 .
- Per les obres del Replà de l'Església s'han recollit 264,99 a la bústia del Pessebre muntat al Baptisteri, i 1.198,48 en la col·lecta de les dues misses de Pasqua.
- El dia 28 de març vam rebre la visita de l'arquitecte que ha de dirigir les obres, i ens va lliurar els que sembla que eren els últims documents per a la llicència municipal. El dia 6 d'abril el vam visitar al seu despatx de Reus i vam portar més documents

## ARXIPRESTAT

- El dia 13 de gener i al Monestir de Vallbona, els capellans de l'arxiprestat van tenir la primera reunió després de festes. Va resultar tensa per la diferència de criteris en l'organització del Curs Prematrimonial. Això no ha d'escandalitzar ni sorprendre: el treball en equip té moments de tot. L'important és mantenir l'amistat i el respecte. I això ho tenim garantit. Fent broma, hem de dir, també, que el dinar posterior a la reunió va llimar les arestes, a base de pastís i cava “en honor” dels Sants dels Mossens Manel i Anton ( dies 1 i 17 de gener)
- Els dies 4 i 11 de febrer es va celebrar a l'Abadia d'Arbeca com cada any, el Curset Prematrimonial. Hi van assistir 9 parelles de tot l'Arxiprestat (6 d'Arbeca). Si bé tot es millorable, les impressions dels assistents han estat bastant favorables. El curset va acabar amb el tradicional sopar de germanor.
- El 25 de febrer, la saleta del patí va acollir la reunió de catequistes de l'arxiprestat, que s'organitza periòdicament. Va resultar interessant i pràctica.
- Els dies 11 i 12 de març i al Monestir, es va celebrar el Recés

**PIDOLAIRES**

És normal que els pidolaires els vegis quasi sempre demanant davant les esglésies o temples i poques vegades davant d'entitats bancàries o edificis d'hisenda. Ells saben el perquè.

Molts truquen a les portes de les parròquies i dels convents demanant ajuda per a continuar el seu camí sense meta o per a obtenir aliments o beure i poder seguir el seu rumb.

Quan el rodamón porta més de sis mesos fent camí ja se'l pot considerar que la seva opció per aquesta vida és bastant seriosa i difícilment es torna a establitzar, car el trencament amb els seus ja es pot considerar consolidat.

En Marc se'm presenta al convent i em demana menjar, em diu si pot ser que sigui menjar calent. Li pregunto quants

a l'Arquebisbat. Malgrat tant d'enrenou, encara no està tot a punt, perquè l'arquitecte municipal encara espera, del de l'Arquebisbat, un últim document sobre la seguretat de l'obra. Esperem que ben aviat puguem començar. Des d'aquí demanem perdó pel retard i per les lògiques molèsties que durant alguns mesos es causarà al veïnat. A la fi, però, tot haurà valgut la pena!.

**Relacions:**

- El dia 8 de gener, a la missa major, van celebrar les Noces d'Or matrimonials, els qui van ser veïns de la nostra Vila durant les dècades dels anys 60 i 70, Sebastià Lorenzo i Miquela Espín. Els hem d'agrair que, després de molts anys de ser-ne fora, les hagin volgut celebrar a Arbeca. El grup de flautes de la Coral Infantil els va obsequiar amb quatre cançons. Va ser una sorpresa que van rebre amb total emoció.
- La Sala d'Actes de l'Abadia va ser el lloc del Concert trimestral de l'Escola de Música, el dia 29 de març.
- Aquest any, Arbeca va ser el poble escollit per celebrar la Jornada Nacional de POBLES I COMARQUES: El grup arbequí d'aquest Moviment Cristià va treballar “de valent” per rebre dignament i calorosa els vinguts de tot Catalunya. I se'n van sortir prou bé!. Tots vam ser conscients tant de l'honor com de la responsabilitat. A l'Abadia es va fer l'Assemblea del Moviment i la conferència del gran Armand Puig. A l'Església, una Missa solemne i molt participada. Al centre Recreatiu, un bon dinar de germanor. Es va fer una col·lecta amb sobres, i els 700 recollits han estat enviats a la nostra missionera de Nicaragua, Munda Alonso.

de Quaresma. Va ser una bona ocasió de perfeccionament espiritual i humà, que, massa vegades, només aprofiten uns quants, els de sempre...

- El dia 30 de març i a la Sala d'Actes de l'Abadia, Mn. Ramon Prat ens va donar la conferència, organitzada a nivell arxiprestal, amb el tema COMUNIÓ ECLESIAL. No va tenir l'assistència dels últims dos anys, però, els qui hi érem, vam sortir contagiats de l'optimisme i esperança, característiques que, de sempre, formen part de la identitat espiritual i pastoral del conegut Mn. Prat.
- El Sr. Arquebisbe ha fet un nomenament, per a la Rosa M. Sánchez Cornadó, que ajuda a Mn. Anton a portar la parròquia de Belianes. És un nomenament que amplia el que ja li havia fet el Dr. Pont i Gol; “laica amb missió pastoral”. Però ara no es limita a una sola parròquia, sinó a totes les del nostre arxiprestat, sempre que ho necessitin. Sembla, doncs, que el Dr. Pujol té clar el paper de laics i laiques en l'església actual, i reconeix i valora la tasca que ja fa anys que porta a terme entre nosaltres.

dies fa que no ha menjat calent i em respon que fa vint-i-un dies. Li pregunto on, i em diu, a casa meva. El xicot aparenta uns vint anys.

Em vaig commoure amb aquella confessió i li vaig preparar dinar. Amb deler menja la sopa acabada de fer i el restant del menú. Després li vaig desitjar el millor. Li vaig recomanar que tornés a casa seva, on amb seguretat era esperat i estimat encara. Se li humitejaren els ulls, em donà les gràcies, m'abraçà i marxà.

Vaig intuir que emprenia el camí de retorn.

**Magí Setó**  
Tarragona, abril 06